

Veepest en zweren

Ds. W. Silfhout – Exodus 9: 1 – 12

Zingen: Psalm 116: 11

Lezen: Exodus 9: 1-12

Zingen: Psalm 95: 6, 7

Zingen: Psalm 91: 2

Zingen: Psalm 73: 14

Gemeente, met de hulp des Heeren willen we stilstaan bij Exodus 9, de eerste twaalf verzen. We letten daarbij op: *Veepest en zweren*.

We zien:

1. de eis vernieuwd;
2. de straf voltrokken;
3. het oordeel geveld.

1. De eis vernieuwd

Opnieuw moeten Mozes en Aäron naar de farao om hem in de Naam des Heeren te bevelen: *Laat Mijn volk trekken, dat het Mij diene*.

We lezen in het hoofdstuk verder dat de straf voltrokken wordt, want er komt pest onder het vee en daarna komen er zweren aan mensen en beesten. We zien ook hoe het oordeel wordt geveld.

Gemeente, als we de verschillende plagen in hun onderling verband zien, merken we dat er een opklimming is in zwaarte van die plagen: ze worden steeds erger. Water wordt in bloed veranderd, maar dat konden de tovenaars van farao ook. Kikvorsen die het hele land bedekten; de tovenaars van de farao deden het eveneens. Het was heel erg lastig, maar het raakte nog niet het lichaam van de mensen en van de beesten. Bij de derde plaag wordt het anders: luizen, steekmuggen, die pijnlijke steken toebrengen en voor veel overlast zorgen.

De vierde plaag brengt de vermenging van allerlei soorten ongedierte. Het kroop overal in en maakte het leven ondraaglijk. Toch was de dood er nog steeds niet mee gemoeid.

Als we lezen over de vijfde en de zesde plaag lezen, die nu onze aandacht vragen, wordt het anders. De dood raakt weliswaar nog niet de mensen, maar de beesten. Hij komt wel heel dicht bij de mens als hij onder de zweren komt te zitten en daarvan ziek wordt. Ook de tovenaars van de farao worden ziek van die verschrikkelijke zweren. Bij de zevende plaag sterven er ook mensen. Zij hebben niet op tijd een schuilplaats gezocht voor de grote hagelstenen. Ze zijn daardoor verpletterd of vinden de dood door het vuur dat van de hemel neerdaalt.

De eerste vier plagen hebben ongetwijfeld veel last en ongemak voor het volk en de koning veroorzaakt. In de vierde, vijfde en zesde plaag volgt echter een pijnlijke straf voor vee en mensen. Egypte wordt aangetast in zijn bezit. De almachtige God neemt een deel van de rijkdom van de Egyptenaren af. Hij tast vervolgens hun lichamen aan, zodat het hele volk ineenkrimpt van pijn. God gaat door met Zijn plagen. Aan Zijn eis moet immers worden voldaan. Daarom gaat de Heere door met Zijn waarschuwingen te richten tot de farao.

Weer krijgen Mozes en Aäron de opdracht naar de farao te gaan. *Laat Mijn volk trekken, dat het Mij diene*, lezen we in het eerste vers. *Alzo zegt de HEERE*. Nee, Mozes hoeft niet met zijn eigen woorden te komen, maar hij moet de eis van God aan het hart van de farao leggen. De Heere wist wel dat de farao niet zou luisteren, dat hij ook deze keer zijn hart zou verstokken. Toch probeert de Heere telkens weer de farao op de knieën te krijgen. Zo wordt hem alle verontschuldiging ontnomen. Farao en zijn volk zullen zich op de grote dag van de afrekening niet kunnen verontschuldigen door te zeggen dat ze het niet geweten hebben. Ze zullen de Heere niet kunnen verwijten dat ze geen gelegenheid hebben gehad om zich te bekeren van hun boze wegen. Nee, zij zullen dan moeten erkennen dat zij al de waarschuwingen van de Heere in de wind hebben geslagen en daarom het eeuwige verderf ook aan zichzelf te wijten hebben. Zij dragen de volle verantwoordelijkheid en zullen nooit de schuld op God kunnen afschuiven.

Zo is het ook in ons leven. Telkens laat de Heere ons waarschuwen en de eis aan ons hart leggen, zomaar met een enkel woord, zoals Mozes en Aäron dat deden bij de farao. Door dat enkele woord legt de Heere de eis aan ons hart.

Wat is die eis? Wel gemeente, dat we God liefhebben boven alles en onze naaste als onszelf. Daarmee wordt immers de gehele wet vervuld. Die eis legt de Heere aan ons hart, want dat is immers wat ons ontbreekt: de liefde tot God, de liefde tot Zijn geboden, tot Zijn inzettingen. We willen niet. De mens wil van nature niet in Gods inzettingen, naar Gods wet wandelen. We willen onze eigen gekozen wegen gaan. We kunnen ons wel verschuilen achter onze onmacht, achter ons 'niet kunnen', maar we willen ten diepste niet gehoorzaam zijn aan Gods geboden. *Wijk van ons, want aan de kennis Uwer wegen hebben wij geen lust* (Job 21:14). Zo gaat de mens in zijn eigengerechtigheid of in zijn ongerechtigheid op de brede weg, die leidt naar het eeuwige verderf. Het klinkt ons telkens toe als we wandelen op die brede weg: *Bekeert u van uw boze wegen, of, zoals de profeet Jesaja het heeft opgetekend: Zoekt den HEERE terwijl Hij te vinden is; roept Hem aan terwijl Hij nabij is. De goddeloze verlate zijn weg en de ongerechtige man zijn gedachten; en hij bekere zich tot den HEERE, zo zal Hij Zich zijner ontfermen, en tot onzen God, want Hij vergeeft menigvuldiglijk* (Jes. 55:6,7). Altijd maar weer die eis: Bekeert u! Bekeert u!

Gemeente, God eist Zijn beeld terug in ons leven. Daarom wordt de wet verkondigd en de eis van de wet aan ons hart gelegd, opdat we door de Heilige Geest ervan worden overtuigd dat we die heilige wet van God overtreden hebben en we gaan bedelen met David:

Mijn schuld is zwaar, ik heb Uw wet geschonden;
Zie mijn berouw, hoor hoe een boet'ling pleit,
En reinig mij van al mijn vuile zonden.

Want om deel te krijgen aan de enige Troost waarvan onze Heidelbergse Catechismus spreekt, zal het nodig zijn dat we in de eerste plaats onze ellende recht leren kennen, opdat we de verlossing die er in Christus Jezus is, ook nodig zullen krijgen. Als we onze ellende niet kennen, hebben we ook de genade die er in Christus is, niet nodig.

Hoe zal een mens verlost worden van zijn ongerechtigheid? Alleen in een weg van recht en gerechtigheid, want God wil dat aan Zijn gerechtigheid genoeg geschiede. Door het onderwijs op de leerschool van de Heilige Geest, maakt de Heere plaats voor Christus in het hart van een zondaar. Voor Hem moet plaats gemaakt worden in ons hart, omdat wij onmogelijk die hemelhoge schuld voor God kunnen betalen en het heilig recht van God bevredigen. Want die prijs der ziele, dat rantsoen, zal niemand aan God in tijd of eeuwigheid kunnen voldoen.

Maar nu is er Een gekomen Die de eis van de wet volkomen heeft volbracht: Christus. Het heeft uit Zijn mond geklonken op Golgotha: *Het is volbracht*. Daarom wordt Hij ook genoemd 'het einde van de wet'. Daar moet het in ons leven naar toe. Wij kunnen ons niet verontschuldigen. De Heere laat ons steeds waarschuwen Hem te zoeken, de enige Bron van leven en van zaligheid. Zonder Christus kunnen we niet voor God verschijnen, gemeente. We zullen God niet de schuld kunnen geven als we onbekeerd leven en ook onbekeerd sterven. Daarom: 'Wat ik u bidden mag, alsof God door ons bade: laat u met God verzoenen.' Het is nog het heden van genade.

We horen de woorden uit de mond van Mozes en Aäron: *Want zo gij weigert hen te laten trekken en gij hen nog met geweld ophoudt, zie, de hand des HEEREN zal zijn over uw vee dat in het veld is, over de paarden, over de ezelen, over de kemelen, over de runderen en over het klein vee, door een zeer zware pestilentie*. Dan zult u aan den lijve de straf van God ondervinden. Dan zal het vee worden aangetast met een zware, zeer zware en besmettelijke veeziekte.

De boeren ondervinden het aan den lijve wat het betekent als er ernstige ziekte onder het vee uitbreekt: mond- en klauwzeer, varkenspest. Soms moeten hele veestapels worden afgeslacht. Dat is een enorme aanslag voor een boer, niet alleen in financieel opzicht, maar ook in psychische zin. Want *een os kent zijn bezitter en een ezel de krib zijns heren*. Dat maakt ons duidelijk dat er een nauwe band is tussen een boer en zijn vee. Er zijn mensen die zeggen: 'Ja, maar, het zijn toch maar dieren, het is toch maar een koe, het is toch maar een varken.' Maar een boer hecht aan zijn vee. Mijn vader ging vroeger elke avond, voordat hij naar bed ging, al zijn koeien langs en dan aaide hij ze allemaal een keer over de kop. Dat wisten die beesten, daar zagen ze naar uit. Ze merkten de liefde van de boer voor hen.

Dat zal in Egypte niet anders geweest zijn. Het is op zichzelf al een vreselijke bezoeking voor het volk van de Egyptenaren dat het vee, de runderen, schapen, geiten en paarden

getroffen worden. Die prachtige paarden worden door een besmettelijke ziekte getroffen en vinden de dood. De maneges waren de glorie van het Egypte van die tijd. Salomo heeft dat afgekeken van de Egyptenaren en ook paarden ingevoerd in Israël. Dat het andere vee stierf, was ook verschrikkelijk, maar weet u wat het ergste was? De runderen stierven ook, de runderen werden ook door de pest aangetast. Die dieren werden als een god vereerd.

Als de slaande hand van God verpletterend op die dieren neerkomt, is dat een klap voor elke Egyptenaar. Ze worden getroffen in hun goden. Het volk van Israël weet hoe de Egyptenaren met hun runderen omgaan: ze vereren hen als goden. Later is het volk uitgetrokken uit Egypte en komt het met Mozes terecht bij de berg Sinäi. Mozes klimt de berg op en het volk denkt dat hij nooit meer terugkeert van de berg, maar daar altijd zal blijven. Het volk zegt tegen Aäron: 'Maak ons een god.' Ze maken dan een kalf, een rund om dat te aanbidden. *Maak ons goden die voor ons aangezicht gaan.* Ze hadden dat bij de Egyptenaren gezien.

Daarom, gemeente, de eis vernieuwd, de waarschuwing opnieuw gelegd aan het hart van de farao. Zo worden de waarschuwingen nu ook aan ons aller hart gelegd. Haast u en spoed u om uws levens wil.

We gaan nu naar het tweede punt.

2. De straf voltrokken

We lezen het in het zesde vers: *En de HEERE deed deze zaak des anderen daags; en al het vee der Egyptenaren stierf; maar van het vee der kinderen Israëls stierf niet één.*

'Des anderen daags', de Heere regeert. Hij bepaalt de dag en het tijdstip waarop de veepest zal uitbreken. De volgende dag, de Heere geeft nog uitstel, de Heere is nog lankmoedig. Hij geeft de farao nog de gelegenheid om weer te keren. Het vreselijke gebeurt: al het vee van de Egyptenaren sterft. Er staat deze keer niet 'door middel van de staf van Aäron', maar de Heere grijpt Zelf in. Bij de meeste vorige daden moest Aäron de staf van Mozes uitstrekken om ze op te roepen, maar hier gaat het om de hand van de Heere Zelf, Zijn sterke rechterhand. Farao valt in de handen van de Heere. Er is een einde gekomen aan Gods lankmoedigheid. Gemeente, deze straf is niet meer tot waarschuwing, maar het is de straf over zijn onbekeerlijkheid.

Het vee dat in Egypte op het veld is, sterft. Er staat weliswaar 'al het vee', maar in het voorgaande heeft de Heere gezegd dat het gaat over het vee dat in het veld is. Allerlei soorten van vee in het veld sterven, geen enkele soort wordt gespaard. Ezels, paarden, runderen, schapen, kleinvee.

De veepest heeft een algemeen karakter. Zij is niet beperkt tot een bepaald soort vee. Dat is meestal wel zo bij een besmettelijke ziekte onder het vee. Als er mond-en-klauwzeer uitbreekt, vinden we dat meestal alleen bij de koeien. Varkenspest bij de varkens, en soms pest bij de kippen. Hier is een algemene veepest, die al de beesten, allerlei soorten dieren raakt.

Op de gezette tijd, door God bepaald, gebeurt het ook. Het is een bijzonder ingrijpen van de Heere. Niet alleen bijzonder omdat de veepest zo algemeen is, maar ook omdat ze zich beperkt tot het land van Egypte en niet uitbreekt in het land Gosen. Dat had de Heere voorzien. In het vierde vers lezen we dat: *En de HEERE zal een afzondering maken tussen het vee der Israëlieten en tussen het vee der Egyptenaren, dat er niets sterft van al wat van de kinderen Israëls is.* Aan het slot van het zesde vers lezen we: *maar van het vee van de kinderen Israëls stierf niet één.* Er is een wonder gebeurd.

Als er veepest in de vorm van mond-en-klauwzeer uitbreekt, proberen we alles op alles te zetten om het uitbreiden van de ziekte tegen te gaan, want dat virus gaat verder. Hoe het zich verspreidt, weten we niet. Het verspreidt zich. Daarom worden er stallen geruimd, er worden vervoersverboden ingesteld, grenzen gesteld waarover men niet mag gaan. Er worden grenzen gesloten, maar het virus trekt zich daar niets van aan.

Hier bepaalt God de grens, hier grijpt de Almachtige in. Die grens is het land, de grens tussen Egypte en het land Gosen, want daar sterft niet één ezel, noch een rund. Farao heeft het niet geloofd. *Farao zond er heen, en ziet, van het vee van Israël was niet tot één toe gestorven,* lezen we in het zevende vers. Hij zendt zijn dienstknechten om te zien of alles wel waar is. Als zij bij de grens van het land Gosen komen, zien ze in Egypteland dode runderen en paarden langs de weg liggen, de vliegen hebben zich er al meester van gemaakt. Enkele tientallen meters verder zien ze in het land Gosen de koeien rustig grazen in de wei. Ook zien ze de schapen in het vruchtbare land Gosen door de herders geweid worden.

De dienstknechten van de farao moeten rapporteren dat het echt waar is. We zouden zeggen: 'Farao zal nu toch wel door de knieën gaan. Hij zal nu toch wel opmerken dat de hand van de Heere tegen hem is.' Maar weer lezen we: *Doch het hart van Farao werd verzaamd, en hij liet het volk niet trekken.* Hij buigt niet voor de God der goden.

U zegt misschien: 'Als ik er bij geweest zou zijn en alles gezien had, zou ik wel geloofd hebben dat er een God is, Die alle dingen bestuurt en regeert; dat er een God is Die rechtvaardig is, voor Wie we eens moeten verschijnen; dat er een God is Die op aarde vonnis geeft.' Toch, als we voor het Woord van God niet leren bukken in het stof, zullen we ook door de wonderlijkste tekenen niet tot het getuigenis en de belijdenis komen: 'Ik heb gedaan dat kwaad was in Uw oog.' Want de Heere werkt in het leven van een mens door Zijn Woord en door Zijn Geest. *Heden, zo gij Zijn stem hoort, verhardt uw hart niet* (Ps.95:7,8).

Israël wordt gespaard bij deze plaag, niet omdat het beter is, niet omdat het heiliger of rechtvaardiger is. Weet u waarom alleen? God gedenkt aan Zijn verbond, aan het verbond dat Hij met Abram en zijn zaad heeft opgericht. Het is alleen de verbondstrouw van de Heere waaraan het volk van Israël het te danken heeft dat het gespaard wordt bij deze plaag, en dat de veepest de grenzen van het land Gosen niet overschrijdt.

Als God met hen zou afrekenen, als de Heere met hen zou doen naar wat ze zich hebben waardig gemaakt, als Hij hun ongerechtigheden zou gadeslaan – dan zouden ze voor Hem niet kunnen bestaan. Het volk deelt hier echter in de bijzondere zorg van de Heere.

O zeker, er zijn tijden geweest in het leven van het volk van Israël dat ze de kastijdende hand van de Heere verdienen als ze Gods geboden verlaten. Als ze niet vragen naar de Heere en Zijn sterkte, als ze zich vermengen met de afgoden, met de goden van de omringende volkeren, moet de Heere Zijn aangezicht voor dat volk verbergen. Dan straft Hij hen, maar naar hun zonden niet. Zo doet de Heere dat met Zijn volk. Hij kastijdt hen tot hun nut, opdat ze de heiligheid van Christus deelachtig zullen worden.

De Heere laat ook wel eens in het bijzonder Zijn gunst en beschermende hand aan Zijn kinderen blijken. In Zijn goedheid mogen ze in de woestijn van het leven ervaren dat de Heere hen afzondert; dat Hij Zijn kinderen beschermt en bewaart; dat Hij hen leidt door Zijn Heilige Geest. Als Asaf door de Heere in het heiligdom wordt geleid, mag hij de goedheid, de genade en de trouw van de Heere voor hem zien. Hij moest over zichzelf zeggen: *ik was een groot beest bij U (Ps. 73:22)*. Hij ziet het lot van de goddelozen en verwondert zich over de goedertierenheden des Heeren. *Gij hebt mijn rechterhand gevat, Gij zult mij leiden door Uw raad en daarna zult Gij mij in heerlijkheid opnemen (Ps. 73:23,24)*.

Dan mogen ook Gods kinderen wel eens zien dat het hen die zich tegen de Heere verzetten kwalijk zal gaan, maar dat het de rechtvaardigen wel zal gaan. Hij houdt door Zijn kracht Zijn volk in stand. Hij zal hen niet begeven of verlaten, ook al maken ze zich het zo vaak waard dat de Heere voorgoed afscheid van hen neemt. Als ze zien op zichzelf, moeten ze zeggen: 'Heere ga uit van mij, want ik ben een zondig mens.' Maar toch, de Heere zondert hen af.

Wij weten ook dat er een volk is dat werkelijk gelukkig is. Een volk, dat op reis is naar een betere toekomst, naar de heerlijkheid die God in Christus heeft bereid voor Zijn Kerk. Toch gaan velen daaraan voorbij. Zij zien het niet, sluiten hun ogen ervoor en denken misschien dat ze straks ook die grens wel zullen overgaan naar de eeuwige heerlijkheid. Dan zullen we echter toch iets moeten kennen van het leven, zoals ons dat in het Woord van God getekend wordt.

Het leven van de godzaligen is een leven van hoop en vrees. Een leven van heen en weer geslingerd worden tussen de hoop dat de Heere het goede werk in hen begon en de vrees dat ze nog eenmaal zullen omkomen in de handen van Saul. U moet echter niet denken dat ik u de twijfel predik of dat ik u predik dat we altijd maar tussen hoop en vrees moeten blijven leven. Nee, het is juist de bedoeling van de Heere dat we door Zijn Heilige Geest daaruit worden opgewekt om onze roeping en verkiezing vast te maken, opdat we zouden weten waar onze reis heen is.

Dit weet ik vast, God zal mij nooit begeven;
Niets maakt mijn ziel vervaard.

Zo heeft David erover gesproken en zo mogen Gods kinderen het ook belijden aan deze zijde van het graf als ze boven al de twijfel, boven al het ongeloof worden uitgetild en op God mogen zien, Die niet laat varen het werk dat Zijn hand begon.

Wat is er veel voor nodig om een zondaar tot de erkentenis te brengen dat hij tegen een goeddoend God gezondigd heeft! Wat is er veel voor nodig om een zondaar de ogen te openen voor de grens tussen de dood en het leven! Wat is er veel voor nodig om een zondaar jaloers te maken op het grote goed, dat God heeft weggelegd voor degenen die Hem vrezen!

Er is wel heel veel voor nodig in het leven van de farao. Ik hoop niet dat er in jouw leven, in jullie leven, in uw leven zoveel voor nodig is. Als je de stem van de Heere hoort, zeg dan net als Samuël: *Spreek HEERE, want Uw knecht hoort* (1 Sam.3:9).

Voor farao was er heel veel nodig, want dan komt de volgende plaag, zonder waarschuwing. Mozes zal as naar de hemel strooien voor het aangezicht van de farao. Hij krijgt er een opdracht voor, lezen we in vers 8: *Toen zeide de HEERE tot Mozes en tot Aäron: Neemt gijlieden uw vuisten vol as uit den oven; en Mozes strooide die naar den hemel voor de ogen van Farao.*

Zo komen die mannen tot de farao met hun beide handen vol met as uit de oven. Moet u zich dat eens indenken: twee oude mannen staan daar voor de koning van Egypte met een handjevol as. Farao zal misschien meewarig gelachen hebben. Wat zullen die mannen toch met dat handjevol as doen? Maar misschien was er toch ook wel vrees in zijn hart, want als die twee mannen, Mozes en Aäron, voor hem stonden, betekende dat meestal niet veel goeds. Als zij voor hem verschenen, was dat steeds om Gods wil aan zijn hart te leggen. Maar de farao luistert niet. Mozes strooit de as voor zijn aangezicht uit naar de hemel. Het stof dwarrelt neer; je ziet er uiteindelijk niets meer van. Het fijne stof verspreidt zich over mensen en beesten.

Het gevolg is dat mensen en beesten worden bezet met pijnlijke zweren, die blaren veroorzaken. We weten niet precies wat dat voor zweren geweest zijn. Sommigen hebben gedacht aan melaatsheid of een andere vorm van lepra, maar het is wel duidelijk dat het gepaard ging met blaren en bulten, met etterbuilen. Pijnlijke zweren, overal.

Het blijft niet beperkt tot het vee. Nee, de mensen hebben ze ook gekregen, zelfs de farao en zijn tovenaars. Daar staan de tovenaars tegenover de farao, want we lezen in vers 11: *Alzo dat de tovenaars voor Mozes niet staan konden vanwege de zweren; want aan de tovenaars waren de zweren, en aan al de Egyptenaars.*

Hebt u opgemerkt dat de rol van de tovenaars is uitgespeeld sedert de derde plaag? Ze kunnen niets meer. Hier staan ze, met zweren bedekt. We horen hen ook niets zeggen. Eerder hadden ze gezegd: *'Dit is Gods vinger.'* Maar zij en die machtige man, de koning van Egypte, staan nu machteloos. Zij die geroepen waren hun goden te beschermen, staan machteloos. Nu zal de farao voelen dat het een persoonlijke zaak wordt, want door deze plaag wordt hier voor het eerst het menselijke lichaam aangetast. Het is een voorbode van de zware plaag die straks alle eerstgeborenen van Egypte zal treffen, als ze in de donkere nacht de dood zullen vinden. Zo zien we een opklimmen van ernst in de plagen. Hier leiden de goden van Egypte en de tovenaars van de farao een verpletterende nederlaag.

Toch, de koning van Egypte is niet gebroken in zijn brute verzet en tegenstand tegen de God van Mozes en Aäron. Eerder had hij daarvan gezegd: *Wie is de Heere, dat ik Hem*

gehoorzamen zou? Aanvankelijk had de farao gebogen, een concessie gedaan om het volk te laten offeren, maar ze mochten niet te ver gaan. Nu klinkt het in vers 12 als een refrein: *Doch de HEERE verstokte Farao's hart, dat hij naar hen niet hoorde.* Al is dat een refrein, toch is er een heel groot verschil met de voorgaande keren. Daarop letten we in onze derde gedachte, maar eerst zingen we samen.

Psalm 91 en daarvan het tweede vers:

Hij zal uit 's vogelvangens net
U veilig doen ontkomen.
Hij is het, die uw leven redt;
Gij hebt geen pest te schromen.
Hij zal, in lijfs- en zielsgevaar,
U met Zijn vleug'len dekken;
Zijn waarheid u ten beukelaar,
En ter rondas verstreken.

Veepest en zweren: de eis vernieuwd, de straf voltrokken en nu het derde punt.

3. Het oordeel geveld

U vraagt zich misschien af waarom we dat punt zo noemen. Dat is, gemeente, vanwege het grote verschil met het voorgaande. We lezen daar steeds: de farao verstokte zijn hart, hij verzwaarde zijn hart, zijn hart werd verzwaard. Telkens heeft hij zich bruuft verzet, bruuft tegenstand geboden tegen de eis om het volk van Israël te laten trekken. Al leek het er soms op dat hij wat toeschietelijker werd, dat er een begin van toenadering was, toch, telkens als het erop aankwam, lezen we weer: *en Farao verzwaarde zijn hart.* Hij brak zijn belofte net zo gemakkelijk als hij haar gegeven had. Verschrikkelijk als we zo ons hart verhardden onder de eis van Gods Wet en ongehoorzaam blijven aan de stem van de Heere.

Maar hier staat iets wat veel ingrijpender, veel erger is. Er staat in vers 12: *Doch de HEERE verstokte Farao's hart.* Als u dat goed tot u laat doordringen, is dat huiveringwekkend. *De HEERE verstokte Farao's hart.* Dat staat er niet voor niets, het is tot onze waarschuwing. De Heere bevestigt als het ware de keuze van de farao. Het rechtvaardige oordeel treft hem om eigen schuld. Reeds hier wordt het oordeel, zo zouden we kunnen zeggen, vereeuwigd. Het zielenleven van farao wordt in één ogenblik zo hard als een steenklomp. Het is niet meer te breken. Straks zal hij wegzinken in de eeuwige nacht.

Hoe is het mogelijk dat God het hart van een zondaar zó verhardt dat hij ontoegankelijk is voor genade? Nee, dat gaat niet zomaar ineens, dat gaat niet van het ene ogenblik op het andere, dat gaat geleidelijk aan. Zo was het ook bij de farao. Het staat hier bij de zesde plaag. Nadat de Heere hem steeds gewaarschuwd heeft, steeds ingrijpende waarschuwingen aan zijn hart heeft gelegd, is nu de maat van de zonde vol. Tot dan waren er steeds roepstemmen. Mozes heeft het gezegd: 'Farao, verzet u niet weer tegen

de Heere.’ Mozes heeft hem gewaarschuwd en hem ook gewezen op het gevolg, als hij ongehoorzaam zou blijven. Maar hij heeft niet geluisterd.

Misschien zegt er nu iemand: ‘Ja, maar, daar kan die man toch ook niets aan doen? De Heere heeft toch Zelf gezegd dat de farao niet zou horen? Wat de Heere heeft gesproken, ligt reeds van eeuwigheid in Gods raad vast.’ Een ander zegt misschien: ‘God is toch liefde? Hij is toch niet uit op de ondergang van de goddelozen, maar dat ze zich zullen bekeren en leven?’

Dat is allemaal waar. Maar toch – dat is het aangrijpende van dit woord – er komt eens een einde aan Gods lankmoedigheid en aan Zijn geduld, zodat we de stem van de Heere *niet* meer horen. We kunnen ons onder de prediking van het Woord verharderen, al de roepstemmen die de Heere tot ons zendt naast ons neerleggen, zo voortleven van de ene dag naar de andere dag, jaar in, jaar uit. Geen acht geven op de liefelijke nodigheden van het Evangelie, geen acht slaan op de waarschuwingen om de toekomstige toorn te ontvlieden. *Wie heeft onze prediking geloofd en aan wien is de arm des HEEREN geopenbaard?* (Jes. 53:1)

We kunnen ons heel lang tegen de Heere verzetten. Maar als de Heere komt met Zijn Woord, en dat toepast door Zijn Heilige Geest in ons leven, wordt het anders. De Heere gaat ons hart bewerken. We vragen naar de Heere en naar Zijn sterkte. Ons hart wordt gebroken door de krachtige hand van de Heere. Het hardste hart staat de Heere niet in de weg. De Heere kan het verbreken en verbrijzelen. Verzet tegen Hem kan de Heere doorbreken door Zijn almachtige kracht.

Maar als de Heere het hart van een mens verhardt – ik durf het bijna niet uit te spreken – is er geen doen meer aan, dan kan het niet meer. Dat hart is voor altijd als met een brandijzer toegesloten. Hier wordt de farao overgegeven aan zichzelf. Straks zal hij wegzinken in het water van de Rode Zee. De zondaar wiens hart door de Heere Zelf is verhard, zal straks wegzinken in de wateren van de Rode Zee van Gods verbolgenheid. Als de Heere ons hart verhardt, is dat voor ons mensen onbegrijpelijk. God, Die de ondergang van mensen op het oog heeft, dat Hij het hart van een mens zo verhardt dat Hij niet meer horen *kán*. We mogen er wel bevreesd voor zijn, bevreesd voor onszelf als we al zo lang onder het Woord van God verkeren en nog onbekeerd zijn en zo onbewogen over het lot van onze onsterfelijke ziel voortleven. Dan mogen we wel bevreesd zijn dat ons hetzelfde lot als de farao overkomt.

Een verklaarder zegt: ‘Er kan een tijd zijn in het leven van een mens dat hij kan zondigen, er kan een tijd zijn dat hij wil zondigen, en er kan ook een tijd zijn dat hij niet anders *kán* dan zondigen, dat hij *móet* zondigen, dat de zonde zo beslag neemt van het hart, dat we niet anders meer kunnen. Verhard door onheilige machten, door onheilige geesten daartoe gedrongen; dat is de onderste trede waaronder een grote kloof van de verharding gaapt.’

Dat proces gaat geleidelijk. We zijn overtuigd dat er een kwaad in ons leven is, waarmee we moeten breken. Maar... we houden het toch aan de hand. Dat kan het begin zijn van een geleidelijk proces van verharding. En zo gaat het voort...

Daarvoor worden wel eens beelden uit de natuur gebruikt. Sommige steensoorten zijn zacht, als ze uit de steengroeve worden gehouwen. Maar als die stenen aan het zonlicht

worden blootgesteld, worden ze steeds harder, steeds harder, zo hard als een diamant. Er gaat tijd overheen, het gaat geleidelijk. Zo gaat er ook tijd overheen voor het bij een zondaar tot verharding komt. Maar als die komt, o... dat is verschrikkelijk, gemeente. Laten we toch niet met de zonde spelen. Anders gaat het van kwaad tot erger. Wij zijn vaker gewaarschuwd dan de farao gewaarschuwd is door Aäron en Mozes. Wij worden telkens weer vermaand om aller zonden vijand te zijn, omdat de weg van de zonde een hellend vlak is.

Farao kan niet meer bekeerd worden. Is er dan onrecht bij God? Nee, de Heere kan zeggen: *Wat is er meer te doen aan Mijn wijngaard, hetwelk ik aan Hem niet gedaan heb?* (Jes. 5:4). Het heeft niet ontbroken aan oproepen om de Heere te gehoorzamen. Hij zal nooit kunnen zeggen: 'Ik heb het niet geweten.' Hij zal nooit kunnen zeggen: 'Ja maar, God had dat toch besloten van eeuwigheid?' Het lot van de farao lag toch van eeuwigheid vast? Daar kan hij toch niets aan veranderen?

Ik hoop daar de volgende keer aan de hand van de zevende plaag nader op in te gaan. U moet maar eens nalezen wat daar gezegd wordt over de grote daden en het besluit van God.

Laten we vasthouden dat God Zich verheerlijkt, zowel in de ondergang van de goddelozen als ook in het behoud van de rechtvaardigen. Hij is soeverein. Hij ontfermt Zich wiens Hij wil en Hij verhardt wie Hij wil.

Tegen die uitspraak van het Woord van God lopen vele mensen zich dood. Zij willen niet weten van verkiezing en verwerping. Maar als we daaronder mogen buigen, gaat de hand op de mond. Dan buigen we onder de majesteit van God, Die het niet van node heeft van mensenhanden gediend te worden als iets behoevende. Farao is en blijft verantwoordelijk voor al zijn daden. Hij kan God de schuld niet geven. Menselijke verantwoordelijkheid en goddelijke verkiezing en verwerping zijn twee zaken die wij nooit bij elkaar zullen kunnen krijgen. Wij kunnen die met ons verstand ook nooit begrijpen. Daarom is God ook GóD en daarom zijn wij mensen. Wij zullen dat nooit sluitend kunnen krijgen, want wij weten niet wie God verkoren heeft en daar hoeven we ook niet mee te werken. De oproep komt tot ons: *Bekeert u, bekeert u van uw boze wegen, want waarom zoudt gij sterven?* (Ez. 33:11) *En wij hebben het profetische Woord dat zeer vast is, en gij doet wel dat gij daarop acht hebt als op een licht, schijnende in een duistere plaats* (2 Petr. 1:19).

Moeten we dan zo eindigen? Door te zeggen dat er een tijd kan komen in het leven van een mens zoals in het leven van de farao, dat de Heere het hart verhardt? Nee gemeente, want deze dingen worden ons niet gepredikt om ons angst aan te jagen, maar juist om een heilzame vreze te verwekken en de Heere aan te lopen als een waterstroom.

Misschien zijn er in de kerk die vrezen dat hun hart zo door de Heere verhard is dat er voor hen geen doen meer aan is. Als u dat vreest, hoeft u er niet bang voor te zijn. Wellicht zegt u: 'Ik ben niet meer ontvankelijk voor het Woord van God, en ik ben daar bedroefd over. Ik weet niet meer hoe het verder moet in mijn leven.' Dan hoeft u er niet

bevreesd voor te zijn dat de Heere uw hart verhard heeft; want als dat zo is, maken we ons er niet meer druk over.

Als u er last van hebt, is het niet hopeloos. God heeft een Weg geopend in de Zoon van Zijn liefde. Een is er Die machtig is dat harde hart van u te breken en in stukken te slaan. Hij ging de weg van de kribbe naar het kruis om genade te verwerven. Voor wie? Voor beste mensen? Voor mensen die het zo goed met zichzelf getroffen hebben? Nee, voor zondaren, voor mensen die een hard hart hebben en dat maar niet stuk kunnen krijgen. Zij moeten zeggen: 'O Heere, dat hart van mij is zo hard als graniet, maar zou U het voor Uw rekening willen nemen? Zou U het willen openen, zodat ik versta wat tot mijn vrede dient?' Christus ging de weg om te doen wat wij nooit meer kunnen: doden, geestelijk doden te doen horen naar de stem van de Zoon van God.

Die stem komt telkens tot ons. U moet maar vragen of de Heere uw oren wil openen voor die stem, uw hart wil openen voor Hem, de gezegende Middelaar Gods en der mensen.

Er is in het hart van Gods kinderen soms vrees dat er geen lichtstraal van het Woord van God, geen lichtstraal van genade meer doordringt in hun hart. Ze moeten bidden:

Och, wierd ik derwaarts weer geleid,
Dan zou mijn mond U d' ere geven.

Als u met die vrees over de wereld gaat, vraag aan de Heere of Hij u bekend wil maken wat er ligt tussen de Heere en uw ziel. Want het zijn altijd de zonden, die een scheiding maken tussen de Heere en onze ziel. Het is alleen Gods genade die uw zonde kan wegnemen. Het is alleen het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, dat reinigt van alle zonden. Bid het dan maar:

Genâ, o God, genâ, hoor mijn gebed;
Verschoon mij toch naar Uw barmhartigheden;
Delg uit mijn schuld, vergeef mijn overtreden.

En:

Geef mijn gemoed, dat nu angstvallig vreest,
De blijdschap weêr; doe op Uw heil mij hopen.

Geloof u niet dat de Heere Zijn Woord zal waarmaken? De dichter van Psalm 91 heeft gezongen:

Hij is het Die uw leven redt;
Gij hebt geen pest te schromen.

Amen.

Slotzang Psalm 73:14

Wie, ver van U, de weelde zoekt,
Vergaat eerlang, en wordt vervloekt;
Gij roeit hen uit die afhoereren,
En U den trotsen nek toekeren;
Maar 't is mij goed, mijn zaligst lot,
Nabij te wezen bij mijn God;
'k Vertrouw op Hem, geheel en al,
Den HEER', Wiens werk ik roemen zal.